THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of [illegible]
—PUBLISHED BY—
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., [illegible]
251 - 253 Queen Street West — Telephone Adelaide [illegible]
Subscription Rates — $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto [illegible]
January 22nd. 1913.

איבערגעקעהרט די יוצרות

די פוילישע ארמיי איז שוין אויף יענער זייט קיעוו, — אדעס צוריק די אוקראינער — א גרויסער זיעג פאר די פוילישע טרופען ביים טייך בערעזינא — דאס און עהנליכעס איז יעצט די וויכטיגסטע נייעס פון טאג.

דער נייער אוקראיניש־פוילישער אנגריף איז פון א גרויסען מאסשטאב און צו זעהן פון דעם, וואס די סאוויעטען רוסלאנד מאכט אזעלכע גרויסע פארבארייטונגען צו באקעמפען עס. ניט נאר איז גאנץ רוסלאנד געשטעלט געווארען אונטער קריעגס צושטאנד, נאר אפילו וואס עס איז אמוויכטיגסטען געוועזען פאר רוסלאנד, די פריעדליכע אינדוסטריע, אויך דאס איז געשטעלט געווארען אין דיענסט פון אנפיהרען אן ערפאלגרייכע פארטיידיגונג געגען די אנגרייפער. דער אנגריף פון דער נייער צוויי איניגקייט — פון פוילען און פעטלורא'ס אוקראינע מוז דארום זיין זעהר געפעהרליך, אז רוסלאנד איז געצוואונגען געווארען אנצונעהמען אזעלכע פארטיידיגונגס מיטלען.

די פאליטיק בנוגע רוסלאנד האט אלזא אנגענומען א נייע ווענדונג.

פוילען און אוקראינע פיהרען זיכער ניט אן דעם אנגריף לויט זייער אייגענער איניציאטיווע, אבוואהל אפיציעל זענען אין דעם באטייליגט נאר זייערע אייגענע טרופען. וואלטען אי פוילען און אי אוקראינע ניט געהאט קיין וואונק פון אויבען, אז זיי מעגען טון אזא זאך און קוקט קרום אויף אזא האנדלונג, וואלטען זיי זיכער ניט געוואגט עס אונטערצונעהמען. פוילען, טראצדעם וואס זי וויל ווערען א גרויס־מאכט איז נאך גאנץ אפהענגיג פונ'ם גוטען ווילען מצד פראנקרייך און ענגלאנד, און וואלטען איהרע אפוטרופסים גערעדט צו איהר מיט'ן הארבען ווארט, וואלט זי קיינמאהל די אפענסיווע ניט אונטערגענומען, מעג זיך עס איהר אליין ווי האבען געוואלט.

הונטער די פויליש־אוקראינער טרופען שטעהט דארום זיכער א מאכט, וואס באוועגט זיי, און אי פילסודסקים ארמיי, אי פעטלוראס [illegible] זענען ניט מעהר ווי מאריאנעטען, וועלכע באוועגען זיך נאר אזוי, ווי מען ציהט זיי פאר די שטריקלאך.

און דאס צייגט אז אין דער גאנצער רוסישער פאליטיק וועלכע באשעפטיגט יעצט אזוי פיעל די דיפלאמאטען און דעמאקראטיע פארוארגער, האט מען מיט אמאהל איבערגעקעהרט די יוצרות.

בעת מען האט אנגעהויבען צו רעדען וועגען די האנדעלס באציהונגען מיט דער סאוויעטען רוסלאנד, איז מען מיט אמאהל שטיל געווארען וועגען די ווילדע קאניבאלע (?) מעשים פון די באלשעוויקעס. מען האט שוין מעהר ניט דערצעהלט דער וועלט וועגען דער נאציאנאליזאציע פון פרויען און עהנליכע נארישקייטען, און אנשטאט דעם האט מען אין די צייטונגען שוין געקענט געפינען ערקלעהרונגען, אז דאס רוסישע פראבלעם קען געלעזט ווערען נאר דאמאלס ווען מען וועט איהר צורה לאזען, און לאזען איהר געהן איהר אייגענעם וועג.

פון די האנדעלס אונטערהאנדלונגען איז דערווייל גארניט געווארען, אנשטאט דעם האט זיך אנגעהויבען די פויליש־אוקראינער אפענסיווע, און מען דערצעהלט שוין ווידער דער וועלט וועגען די פאגראמען און ווילדע מעשים וואס די באלשעוויקעס באגעהען.

אט אזוי האט מען איבערגעקעהרט די יוצרות, און מען האט אין גאנצען פארגעסען, אז ערשט מיט עטליכע וואכען פריהער האט מען וועגען דער סאוויעטען רוסלאנד גאנץ אנדערש גערעדט, און מען האט זיך אפילו אהין געגרייט צו שיקען א רייהע פון קאמיסיעס.

דאס ערשטע איבערקוליען זיך איז שוין פארגעקומען — אבער וואס וועט ווייטער זיין? וואוהין וועט דאס אלעס פיהרען, און ביי וואס וועט מען זיך ענדליך אפשטעלען?

אבער אין דער פאליטיקלאזער פאליטיק בנוגע רוסלאנד איז אלץ מעגליך, און מען מעג זיך נאך ריכטען אויף גאנץ שעהנע קוריאזיטעטען.

צו שלום עליכם'ס פערטען יאהרצייט

די טעג איז געוועזען דער פערטער יאהרצייט פון דעם פארשטארבענעם פאלקס־שרייבער שלום עליכם, און אויף דער אידישער גאס, וואו מען פארגעסט געוועהנליך גאנץ שנעל די אמת'ע גדולים, איז עס אריבער אהן שום איבעריגער אויפמערקזאמקייט.

דאס אידישע פאלק פארגעסט שנעל די, וועלכע ביישטייערן זייערע קולטורעלע אוצרות, אבער אן אנדער באציהונג מוזען האבען די, וועמען [illegible] איז טייער און נאהענט דאס אידישע בוך.

נאך שלום עליכם'ס טויט איז געשאפען געווארען דער שלום עליכם פאלקס פאנד, וועמענס אויפגאבע עס איז ארויסצוגעבען די ווערק פונ'ם [illegible] קלאסיקער [illegible]. און עס איז דער חוב פון די [illegible] [illegible] פאנד.

די אראבישע באוועגונג אין סיריען

(פון דעם העבראישען זשורנאל "העולם".)

פון א. אלמאליה.

דער וואס רעכנט, אז דער גאנצער סירישער פאלק האט איין און די זעלבע פאדערונג, האט א טעות. ווען מיר זאגען דער סירישער פאלק דארפען מיר אונטערשיידען אין איהם: 1) די סיריער פון מזרח (דמשק חלב חומס חמה) 2) די סיריער פון מערב (בירות און דער גאנצער שטיק סירישער ים ברעג); 3) די סיריער פון דער לבנון געגענד און 4) די אראבער פון פאלעסטינא. די צאהל פון די פארטייען צווישען דיזע פיער גרופען אראבער איז במעט אזוי גרויס ווי די צאהל פון די שטעט וואו זיי געפינען זיך. די פאדערונגען פון די אראבער פון דמשק און דער אומגעגענד זיינען אנדערש ווי די פאדערונגען פון די אראבער פון בירות און דער אומגעגענד; און די פאדערונגען פון די אראבער פון דיזע ביידע גרופען זיינען אנדערש ווי די פאדערונגען פון די אראבער פון דער לבנון־געגענד; און די פאדערונגען פון אלע דערמאהנטע גרופען אראבער צוזאמען זיינען אנדערש ווי די פאדערונגען פון די אראבער פון פאלעסטינא.

די גאנצע אזוי גערופענע אראבישע באוועגונג איז ארומגערינגעלט מיט א שרעקליכען כאאס. די אראבישע פרעסע זעלבסט איז צוטיילט און צודיסען צווישען זיך. די צייטונגען צום ביישפיעל פון דמשק, וועלכע ווערען אונטערשטיצט פון פרינץ פייזאל ניט פעך און שוועבעל אויף די פראנצויזען וואס געפינען זיך אין וועסט־סיריען, און פארקעהרט, די צייטונגען פון וועסט־סיריען מאכען "אויסצודרעהען" דעם פרינץ פייזאל, דערפאר וואס ער וויל ארויפווארפען זיין הערשאפט אויך אויף די "אייראפעאישע סיריער" (אזוי רופען זיך די לבנון אראבער), וועלכע שטעהען אונפארגלייכליך העכער ווי די סיריער פון אנדערע געגענדען. אין קורצען די צייטונגען זיינען איצט ארגאנען פאר דעם צוועק כדי איין פארטיי אדער די אנדערע זאל האבען וואו וואס ארויסצוגיסען איהר צארן אויף איהרע געגנער.

עס פארשטעהט זיך, אז אלץ וואס עס רעדט זיך און הודעלט זיך אין צפון אדער דרום, אין סיריען אדער מצרים, באאיינפלוסט מעהר אדער ווייניגער אויף די אראבער פון ארץ ישראל, און זיי זוכען אויך ארויסצושטעלען זייערע "ספעציעלע פאדערונגען" און מיט וואס קענען זיי ארויסשטעלען דיזע פאדערונגען אויף א דייטליכען אופן אויב ניט דורך מאניפעסטאציעס? דעמאנסטראציעס געגען פראנצויזען און ענגלענדער זיינען פארגעקומען פריהער אין עגיפטען און אין סיריען און די פאלעסטינער אראבער האבען זיך פארקוקט אויף דעם און באשלאסען, אז זיי דארפען אויך מאכען דעמאנסטראציעס געגען די ציוניסטען (ד. ה. געגען די אידען).

גלייך ווי עס איז ארונטערגענומען געווארען די צענזור אין פאלעסטינא האבען דא אנגענומען ערשיינען צוויי אראבישע צייטונגען, איינע אונטער דער רעדאקציע פון א מחמד'אנער און די אנדערע אונטער דער רעדאקציע פון א קריסט. ביידע ווערען אונטערשטיצט מיט דעם געלט פון פרינץ פייזאל און זייער צוועק איז צו שטעלען שטרויכלונגען אויף דעם וועג פון ציוניזם. ווען אין ארץ ישראל פלעגען אריינקומען אויך דמשק'ער אראבישע צייטונגען, פלעגט די אראבישע פרעסע אין ארץ ישראל זיך באגנוגענען מיט איבערדרוקען די זלזולים אויף אידען וואס די דמשק'ער שאוויניסטען פלעגען ארויסלאזען; ווען די חוצפה פון די דמשק'ער צייטונגען איז אבער געווארען אזוי גרויס, אז זיי האבען געהאלטען אין איין באליידיגען אי פראנקרייך אי ענגלאנד, ווען זייער אריינקומען אין ארץ ישראל איז דערפאר פארבאטען געווארען, האבען די אראבישע צייטונגען אין ארץ ישראל זיך געצוואונגען צו שאפען אייגענעם שטאף פאר די לעזער.

און דאס איז זיי אנגעקומען גאר ניט שווער. די אריענטאלישע פאנטאזיע האט געגעבען כח פארצושטעלען זיך זאכען וואס זיינען ניט געשטויגען און ניט געפלויגען. די אידען זיינען שולדיג אין אלע צרות; האט עס געהייסען אין די אראבישע צייטונגען. די הייזער זיינען טייער געווארען, ווייל צעהנדליגער טויזענטער אידישע אימיגראנטען זיינען אנגעקומען אין לאנד. עסענווארג איז טייערער געווארען ווייל הונדערטע טויזענטע אידישע עסערס זיינען צוגעקומען א. א. וו. ווען א אידישער קאלאניסט איז געקומען אין דמשק אום צו קויפען א פערד אדער אן אייזעל פאר זיין ארבייט, האבען אלע אראבישע צייטונגען פון שטאט אויפגעהויבען א געוואלד, אז די אידען זיינען געקומען אפקויפען אלע פערד פון דמשק און אז ווען דאס וועט פאסירען וועט דער אראבער פויער ניט האבען מיט וואס צו בעארבייטען זיין פעלד, און אז די פעלדער וועלען ניט בעארבייט ווערען וועט ניט זיין קיין ברויט און די אראבער וועלען שטארבען פון הונגער. און דער מוסר השכל פון דער ווארנונג איז געווען: פארקויפט ניט די אידען קיין פערד.

אויפ'ן ברעג פון מיטעללענדישען ים ניט ווייט פון דער קאלאניע ראשון לציון, זיינען פאראן זאמדיגע בערג. פיעלע יאהרען זיינען דיזע בערג געשטאנען און קיינער האט זיך צו זיי ניט צוגעשטעקט. נאר ווען די קאלאניסטען פון ראשון לציון האבען באקומען אן ערלויבניס צו פלאנצען עפעס אויף די בערג, זיינען געקומען די אראבער פון דער געגענד און גענומען שליידערן איין פראטעסט נאד'ן צווייטען פאר דער ענגלישער אדמיניסטראציע, טענה'נדיג, אז עס איז געטון געווארען געגען זיי א שרעקליכער "פארברעכען" ווייל זיי וואלטען אויך געקאנט פארוואנדלען די זאמדיגע בערג אין א גן־עדן.

און אזוי ווי עס וואלט שוין זיין אזוי באשערט, אז די שאוויניסטישע אראבער זאלען באקומען אימער פרישע אורזאכען אויף צו ערגערען זיך, האט דער ענגלישער גענעראל באלס, מיליטערישער אדמיניסטראטאר אין ארץ ישראל, געזאגט צו איינעם פון די אראבישע צייטונגס־לייט די פאלגענדע ווערטער: "ארץ ישראל וועט ווערען א אידיש היים־לאנד, ווייל ענגלאנד האט אזוי באשלאסען, און איהר באשלוס איז גוטגעהייסען געווארען פון אמעריקא, פראנקרייך, איטאליען א. אז. וו. אז די אידישע עמיגראציע אין ארץ ישראל וועט געהאלטען ווערען אין געוויסע גרעניצען כדי דאס לאנד זאל ניט ליידען, און די רעגירונג פון לאנד וועט צוזאמענגעשטעלט ווערען פון די פארשידענע נאציאנאליטעטען וואס געפינען זיך אין איהם א. אז. וו."

אט דיזע ווערטער האבען ארויסגערופען פיעל פארדרוס צווישען די אראבער. די אראבישע צייטונגען האבען אנגעפאנגען באלד נאכדעם צו שרייען מיט די געוועהנליכע פ ר א ז ע ס: "די נאהענטע סכנה", "אז אך און וועה צו אונז". אונזער לאנד ווערט פון אונז אוועקגענומען און נאך אזעלכע אויסרופען. אויסערדעם זיינען אנגעקלעפט געווארען אין די גאסען אויף די ווענט אנאנימע פראקלאמאציעס, וועלכע האבען גערייצט די באפעלקערונג צו אויפשטאנד און סקאנדאל. דער מחמד'אניש־קריסטליכער בונד, וועלכער ווערט אנגעפיהרט פון עטליכע עפענדים, (אראבישע פריצים) און עטליכע צייטונגס־ארויסגעבער, וואס זוכען זיך ארויפצואַרבייטען, האבען אפגעהאלטען שטורמישע קאנפערענצען אויף וועלכע עס איז באשלאסען געווארען צו מאכען דעמאנסטראציעס געגען די ענגלישע אדמיניסטראציע אין ארץ ישראל, אנגעטאן פון דעם דערמאהנטען בונד, ד. ה. פון די עפענדים זיינען ארומגעפאהרען איבער די שטעדטלאך און די דערפער און אגיטירט און גערופען די אראבער צו דער "ריזיגער נאציאנאלער דעמאנסטראציע" וואס וועט געהאלטען ווערען דעם 8־טען אדר אויף וועלכער עס וועלען רעדען די בעסטע אראבישע רעדנער, אויף וועלכער עס וועלען דעקלאמירען די בעסטע פאעטען א. אז. וו.

אין אנפאנג האט עס אויסגעזעהן, אז דא האנדעלט זיך ווירקליך אין א פאלקס־באוועגונג, אום א באוועגונג וואס האט דעם צוועק ארויסצודרוקען דעם אראבישען צארן געגען די אידען די "גזלנים", וואס ווילען "צונעהמען" פון די אראבער זייער ערד; באלד אבער איז קלאהר געווארען, אז די גאנצע דעמאנסטראציע האט ניט געהאט דעם מינדעסטען נאציאנאל'ען סענטימענט הינטער זיך, אז זי איז געווען פון אנפאנג ביז סוף דער אויפטו פון די עטליכע עפענדים, די טערקישע פריצים וואס ווילען זיך ניט שיידען מיט זייער פריהעריגער גדולה אין ארץ ישראל. די דעמאנסטראנטען ארום 600 אין צאהל, און באשטעהענדע מייסטענס פון לאסט־טרעגער און שטיוועל פוצער וואס האבען זיך פארדונגען פאר געלט, זיינען געגאנגען איבער די גאסען און געשריען "ניע דער מיט'ן ציוניזם!" "לעבען זאל די פאלעסטינא פון די אראבער", "לעבען זאל דער פרינץ פייזאל!" א. אז. וו. דאמיט האט זיך געענדיגט די גאנצע דעמאנסטראציע פון דעם "אראבישען פאלק".

א נישט געלונגענער מעשה בייליס אין אוקראינא

מאמעט זענען נאך ווייניג געווען יענע צרות וואס דאס אוקראינער אידענטום האט ביז איצט איבערגעלעבט איז שיער ניט געקומען דערצו אז אוקראינע זאל שאפען א צווייטען בייליס פראצעס אין אלע זיינע קיעווער פרטים:

ווי ב. פ. מאליאר דערצעהלט אינ'ם "מאמענט" איז עס אזוי פארגעקומען:

אין ראוונא, אויף קראסנער גאס, — דער אריסטער אידישער קווארטאל — וואוינט אן אלמנה נאלדע גיטערמאן. די אלמנה באשעפטיגט זיך דערמיט, וואס זי מאכט פאפירענע בייטלעך צום פארקויפען. אזוי אבער ווי דערפון האט זי נישט קיין פולע פרנסה, לאזט זי גאנץ אפט ביי זיך אין הויז איבער [illegible] הויזלאזע פאסאזשירען און דערפון ציהט זי איהר רעשט חיונה.

זומער 1919 זענען צו דער אלמנה פארפאהרען א קריסט מיט א פרוי און א קליין מיידעלע, וועלכע האבען גענעכטיגט ביי איהר אין דער וואוינונג און שפעטער זיך געפונען א קווארטיר און זיך אריבערגעקליבען. דאס קריסטליכע מיידעלע האט זיך, פאר דער צייט, וואס איהר פאמיליע האט געוואוינט ביי דער אלמנה, צוגעוואוינט צו די קינדער פון קראסנער גאס און פלעגט גאנץ אפט פון איהר הויז שוין נאד'ן אריבערקליבען זיך, קומען זיך שפילען מיט די אידישע קינדער.

דעם 16־טען פעברואר איז דאס מיידעלע אוועק פון די עלטערן און איז צוריק נישט געקומען. אויפ'ן צווייטען טאג האבען זיך איהרע עלטערן זעהר בעאונרוהיגט און גענומען זוכען דאס קינד איבער דער שטאדט. צווישען אנדערע איז דער פאטער פונ'ם פארפאלענעם מיידעלע געקומען אויך אין קראסנער גאס, פרעגען צו האט מען דא נישט באמערקט דאס קינד אין משך דעם נעכטיגען טאג. די איינוואוינער פון קראסנער גאס האבען דערצעהלט דעם פאטער, אז מיט א טאג פריהער האט זיך דאס קינד ווירקליך געשפילט מיט די קינדער פון גאס אבער דערנאך איז זי פון גאס אוועק און איז צוריק ניט געקומען.

אין דער זעלבער צייט, ווען דער קריסט האט זיך באשעפטיגט מיט זוכען זיין פארשוואונדענע קינד, איז זיין פרוי, [illegible] "[illegible] ידיעות" וועגען דעם גורל פון איהר קינד אוועקגעגאנגען צו א קארטען [illegible] און איהר [illegible] קארטען וואו ס'געפינט זיך איהר [illegible] קינד. די קארטען [illegible] האט ערקלעהרט דער פרוי, אז [illegible] קינד געפינט זיך איצט אין א אידיש [illegible] וואו די אידען ווילען עס [illegible] כדי צו [illegible] זיך מיט'ן קינד'ס [illegible] אויפ'ן קומענדיגען פסח.

באקומענדיג אזא ענטפער פון [illegible], האט די פרוי באשלאסען, אז איהר קינד איז [illegible] געווארען אין יענעם אידישען הויז [illegible] דער אלמנה אויף קראסנער גאס, וואו עם פלעגט [illegible] שטענדיג געהן שפילען. [illegible] נישט לאנג טראכטענדיג, איז די [illegible] [illegible] אין [illegible] [illegible] איהר פארלארענע [illegible] מיידעלע און זי איז חושד, אז [illegible] קינד האבען די אידען פארמוטשעט אין [illegible] קראסנער גאס, ביי דער אלמנה גיטערמאן אין הויז, כבדי זיך צו באנוצען מיט איהר בלוט אויף פסח. די פאליציי [illegible] לויט דער [illegible] פון דער פרוי [illegible] אוועקגעשיקט צו דער אלמנה'ס הויז [illegible] פאליציי אפטיילונג צו מאכען [illegible] אן אונטערזוכונג.

אין דער אלמנה'ס הויז האבען [illegible] יענער צייט זיך געפונען צוויי קראנקע [illegible] קומענדיג אויף דער אונטערזוכונג, האט די פאליציי אין קארידאר זיך אנגעשטויסען אויף שמאטעס מיט בלוט. די דאזיגע "מציאה" האט אין די אויגען פון דער פאליציי געמאכט די זאך ערנסטער און ווי זיי האבען זיך גענומען צום [illegible] [illegible] מיט'ן גאנצען ברען, געפינען אבער מעהר האבען זיי [illegible] און האבען געבעטעט דערפאר אן ערקלעהרונג איבער דער וואונדערבארער מציאה. ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס בלוט איז פון א קראנקע פרוי. אבער די פאליציי האט די שמאטעס מיט בלוט אנגענומען פאר אן ערנסטען באווייז, אז דער [illegible] פון דער קריסטין איז נישט קיין [illegible]

(פארזעצונג אויף פיידזש 6.)

חבלי משיח

פאסירונגען וואס מוזען פארקומען איידער דאס אידישע פאלק וועט באפרייט ווערען פון גלות.

פון יוסף מארגאשעס.

"איידער עס ווערט טאג, מוז פריהער זיין נאכט": "ווער עס קען דאס שלעכטע ניט איבערטראגען, קען דאס גוטע ניט באקומען", די דאזיגע צוויי אמת'ע שפריכווערטער און פראקטישע לעבענס רעגעלען, געפינען זיך ביי אלע פעלקער און אין אלע שפראכען.

משיח קען נישט קומען אויסצולייזען די אידען בפרט און די גאנצע מענשהייט בכלל, כל זמן דער גאנצער דור איז ניט ראוי דערצו און דאס קען נאר געשעהען, אז די מענשהייט וועט געריינגט און געלייטערט ווערען, דורך צרות און יסורים.

שוין אין תנ"ך, וואו עס ווערט גאר גערעדט וועגען משיח'ן און זיין קומען אויף דער וועלט, צו באגליקען און צו ערלייזען דאס פאלק ישראל, ווערט אויך באלד דערמאהנט, אז די פריהערע צייטען וועלען זיין זעהר טרויעריגע און זעהר שלעכטע פאר'ן גאנצען אידענטום. (זעה אין זכריה, און מלאכי).

דניאל, איינער פון די לעצטע נביאים, שטעלט פאר די צייט איידער משיח דארף אנקומען, מיט זעהר שרעקליכע ווערטער: והיתה עת צרה, אשר לא נהיתה מהיות גוי עד העת ההיא. (דניאל י"ב א). עס וועט זיין א צייט פון דראנגזאלען, וואס איז נאך ביז איצט אויף קיין פאלק ניט געקומען.

דאס שרעקליך־שלעכטע — טרייסט אונז אבער דניאל — וועט אבער ניט פארבלייבען אויף שטענדיג, דאס מוז און וועט פאריבערגעהן: ובעת ההיא, ימלט עמך, אין דער זעלבער צייט, וועט דאס אידישע פאלק געראטעוועט ווערען "כל הנמצא כתוב בספר", ווייל אלע אידען זיינען פארשריבען אין'ם בוך פון לעבען.

אונזערע תלמודיסטען האבען אונז אויספיהרליך פארגעשטעלט די צרות און אומגליקען, וואס מוזען פריהער פאסירען, איידער משיח וועט זיך צו אונז [illegible] באווייזען. אט די צייט ווערט אין תלמוד אנגערופען "חבלי משיח", די געבורטס ווייען פון משיח'ס געבוירען ווערען.

די הויפט קוועלען וועגען די "חבלי משיח" געפינען זיך אין מסכת סנהדרין: "אין דער צייט ווען משיח וועט דארפען קומען, לערנען די תלמידי חכמים ווערען וואס אמאל ווייניגער, די גראבע יונגען וועלען איבערנעהמען די פיהרונג אין די אויגען פון די איידעלע און געלערנטע וועלען פארשמאכט ווערען פאר זארג און זיפצען: פיעלע צרות און שלעכטע גזירות וועלען זיך, וואס אמאל מעהר, מעהרען און נאך איידער איינע וועט קוים אוועק, וועט שוין א צווייטע, א נאך ערגערע, פארטרעטען איהר ארט. (ד"ף צ"ז).

א שרעקליך־טרויעריג בילד! אבער ווי לאנג וועט דאס דויערען און ווי לאנג וועלען די דאזיגע צרות אנהאלטען?

אן ענטפער באקומען מיר דארויף, אויך א זעהר ניט־פרעהליכען. די "חבלי משיח" דארפען, לויט דער מיינונג פון די תנאים, אנהאלטען א צייט פון אלע זיבען יאהר:

דאס ערשטע יאהר וועט זיך דערמיט אויסצייכענען וואס עס וועט זיין זעהר ווייניג רעגען. אין מאנכע פלעצער צו ־ ביסלאך און אין מאנכע גאר ניט; דערפאר וועט שוין אויף'ן צווייטען יאהר הערשען א שרעקליכער אלגעמיינער הונגער; די פאלגען דערפון וועלען זיין אין'ם דריטען יאהר קראנקהייטען און טויט, עס וועלען אויסשטארבען מענער, פרויען און קינדער, איבערהויפט פרומע, געלערנטע מענשען און דאס וועט פיהרען צום אונטערגאנג פון דער תורה און וויסענשאפטען; דאס פערטע יאהר וועלען די אימשטענדען זיך אנהויבען צו ביסלאך צו בעסערען. דער הונגער וועט אנהויבען לאנגזאם צו פארשווינדען; [illegible] בעסער וועט זיין [illegible] אין'ם פינפטען יאהר. פרנסה און שפייז וועלען זיין איבערגענוג. יעדער וועט עסען, טרינקען, זיך לאזען וואוילגעהן און זיך באדען אין לוקסוס. הערפון וועלען אויך די תורה און די וויסענשאפטען פראפיטירען און זיי וועלען צוביסלאך ווידער באקומען זייער אלטעס אנזעהן; אין'ם זעקסטען יאהר וועלען זיך ווייזען מעהרען די סימנים פון משיח'ס קומען און נאכדעם וואס אין'ם זיבעטען יאהר וועלען פארקומען גרויסע שרעקליכע מלחמות, וועט משיח ערשיינען און אויסלייזען זיין פאלק ישראל, צום סוף פון'ם לעצטען יאהר. (ד"ף צ"ז)

שוין אין יענער צייט האבען זיך אויך געפונען סקעפטיקער, וואס האבען נישט שטארק געגלויבט אין אט די אויסגערעכענטע פארצייכענס פון משיח'ס באווייזען זיך. דער תנא ר. יוסף פרעגט אן עהרליכע פראגע: עס זענען דאך שוין געווען גענוג צרות אויף אידען, טאקע די אלע זיבען ־ אויסגערעכענטע, פארוואס ־ זשע איז נאך משיח ביז איצט נישט געקומען?

אום איהם צו בארוהיגען, האט מען געענטפערט, אז די אלע סימנים פון "חבלי משיח" זיינען ניט פארגעקומען ווי די תנאים האבען באשטימט, עס האבען מאנכע פון זיי געפעהלט . . .

עס ווערען דארט אין דער גמרא נאך דערמאהנט מעהרערע פאסירונגען, וואס מוזען פארקומען, איידער משיח וועט זיך באווייזען. מיר וועלען דא נור ברענגען די וויכטיגסטע.

"אין דער צייט וואס משיח דארף קומען — דערצעהלט אונז רבי נהוראי — וועלען די יונגע מענשען נישט האבען קיין רעספעקט פאר די עלטערע: אלטע לייט וועלען מוזען כבוד אפגעבען און זיך אפשטעלען פאר יונגע שנעקעס; א טאכטער וועט אויפטרעטען געגען איהר מוטער: א שנור וועט קיין דרך ־ ארץ ניט האבען פאר א שוויגער; דער גאנצער דור וועט האבען א הינטישען פנים און א זוהן וועט אפילו ניט האבען קיין שאנדע פאר זיין אייגענעם פאטער".

רבי נחמיה זאגט: "אז אין משיח'ס צייטען וועט די פרעכהייט [illegible] און וואקסען, פונקט ווי די שרעקליכער יקרות, וואס וועט זיך דאמאלס באווייזען; באטש ווי אין אלדאס ־ גוטס וועט זיין אין א פולער מאס, וועט אבער אלץ זיין שרעקליך טייער, קוים צו דערגרייכען; די גאנצע וועלט וועט ווערען מיט אומגלויביגע און אפילו קיין שטראף ־ רייד וועלען דערצו ניט העלפען".

האט איהר און רבי נהוראי'ס און רבי נחמיה'ס ווערטער ניט אן אמת און געטריי בילד פון אונזערע היינטיגע גליקליכע צייטען? גלויבט איהר ניט, אז אונזערע תלמודיסטען האבען "איינגעזעהן" און עהנליכען איבערבליק איבער די צושטענדען, וואס מוזען פאסירען, איידער עס וועט קומען די אמת'ע הילף פאר דער גאנצער מענשהייט?

די מדרשים, איבערהויפט די קלענערע, וועלכע זיינען פארפאסט געווארען עטליכע הונדערט יאהר נאך דעם תלמוד, גיבען זיך פיעל אפ מיט באשרייבען אויספיהרליך די צייט פון ביאת המשיח און די "חבלי משיח", וואס וועלען דאמאלס פארקומען, "אטרת משיח", "אותות משיח", "פרקי משיח" און "מלחמות מלך המשיח" די דאזיגע קליינע מדרשים באהאנדלען די אינטערעסאנטע טעמא לאנג און ברייט.

רב האי גאון, דער לעצטער פון די גאונים אין בבל (געשטארבען אין יאהר 1038), האט אנגעשריבען א זעהר לאנגע תשובה, ווען מען האט א פראגע וואס איז צו איהם געשטעלט געווארען וועגען "חבלי משיח" און די סימנים וואס דארפען פארקומען, איידער משיח וועט זיך באווייזען. אבער ער אליין איז מודה, אז ער קען ניט באשטימען די צייט, ווען דער דאזיגער גליקליכער מאמענט וועט פאסירען.

דער געדאנק וועגען צוויי משיחים, א פריהערער און א שפעטערער, ווערט דערמאהנט אין זוהר (פרשת בלק). דער ערשטער, משיח בן יוסף וועט באלד נאך זיין באווייזען זיך, געטויטעט ווערען. די ארבייט וועט נאר באשטעהן אין דעם, ער וועט אלעס פארבארייטען און מאכען גרייט פאר דעם ריכטיגען משיח בן ־ דוד, וועלכער וועט זיין דער אמת'ער משיח, דער אויסלייזער פון כלל ישראל.

אין אלע צייטען, פון דעם פינסטערען גלות וואס אונזער פאלק האט דורכגעמאכט דורך אזוי פיעל הונדערטער יאהרען האט עס קיין מאל ניט געפעהלט קיין מענשען, וואס האבען געוואלט אויסווייזען מיט פארשידענע ראיות, מופתים גמטריאות און חשבונות אז צו דער אדער יענער באשטימטער צייט, מוז זיכער משיח קומען. איבערהויפט זיינען אזעלכע זאכען אלע מאל פארגעקומען אין צייטען פון גרויסע מלחמות, וועלכע זיינען געהאלטען געווארען פאר "מלחמות גוג־ומגוג", א צייט פונקט זעהר פאסיג פאר ביאת המשיח.

ביז איצט זיינען ליידער די אלע נבואות ניט מקוים געווארען און משיח איז נאך אלץ ניטא און דאס אידישע פאלק ליידעט שרעקליך נאך פיעל מעהר ווי אין די ערגסטע "חבלי [illegible]" וואס אנדערע תלמודיסטען האבען זיך פארגעשטעלט.

מיר זיינען דאך אבער אין [illegible] מיט האפנונג, אז די צייט פון [illegible] ערלייזונג און דאס ענדע פון [illegible] ליידען זיינען שוין נישט ווייט.

די באלפור דעקלאראציע און [illegible] איצטיגער מאנדאט פון ענגלאנד [illegible] ארץ ישראל און די האפענטליכע [illegible] גאבע פון "דעם לאנד אהן א פאלק [illegible] דאס פאלק אהן א לאנד" [illegible] אונז צו דער [illegible] האפנונג [illegible] "חבלי משיח" וועלען באלד זיין [illegible] [illegible] בער, דער פינסטערער גלות [illegible] ענדיגען און דאס אידישע פאלק [illegible] זיין, גלייך מיט אנדערע, א פאלק [illegible] זיין אייגען לאנד און [illegible]

שמואל, איינער פון די [illegible] אמוראים, וועלכער האט געהאט [illegible] דען בליק איבער דאס [illegible] ציקונפט, האט זעהר שעהן [illegible] זיין מיינונג וועגען משיח'ס צייט[illegible] "אין בין עולם הזה לימות המשיח [illegible] שעבוד מלכויות בלבד" (שבת, [illegible]) [illegible] אונזערע און משיח'ס צייטען [illegible] נאר זיין בלויז דער איינציגער [illegible] שיעד, וואס די אידען וועלען זיין [illegible] פון דעם יאך פון פרעמדע הערשאפט [illegible] דאס [illegible] מיר [illegible]

[illegible]